

Nr 28.

Ankom till riksdagens kansli den 11 maj 1926 kl. 4 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion om vissa ändringar i lagen om val till riksdagen.

I en inom första kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion, nr 101, hava herrar *G. W. Hansson* och *Strömberg* hemställt, »att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta utarbeta och för riksdagen framlägga förslag till sådana ändringar i vissa delar av lagen den 26 november 1920 om val till riksdagen att vid val till riksdagens andra kammare förutom parti-beteckning endast underpartibeteckning må kunna förekomma».

Beträffande den till stöd för detta yrkande förebragta motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

I förevarande motion föreslås skrivelse till Kungl. Maj:t i syfte att åvägabringa sådan ändring av de år 1924 i vallagen införda bestämmelserna om användande av underparti- och fraktionsbeteckning vid andrakammarval, att allenast underpartibeteckning skulle kunna förekomma. Utskottet finner inga övertygande skäl förebragta till stöd för en dylik förändring. Vid det enda val, då sagda bestämmelser hittills varit i tillämpning, nämligen vid valen till andra kammaren år 1924, har icke blott underpartibeteckning utan även fraktionsbeteckning nyttjats i en icke ringa utsträckning. För så vitt slutsatser kunna dragas av den begränsade erfarenhet, som hittills vunnits, synes det utskottet vara ådagalagt, att 1924 års reform i hela dess omfattning varit av behovet påkallad. I varje fall synes denna erfarenhet icke hava givit något stöd för motionärernas principiella betänkligheter, att genom användandet av fraktionsbeteckning särintressena skulle kunna framträda på ett sådant sätt, att önskvärd samling omkring de stora politiska principfrågorna omöjliggjordes eller i hög grad försvårades. Utskottet hyser på grund härav den uppfattningen, att möjligheten att använda fraktionsbeteckning vid andrakammarval bör bibehållas, och vill i detta sammanhang framhålla, att utskottet i sitt samtidigt härmed avgivna utlåtande nr 27 tillstyrkt införande av bestämmelser, varigenom sådan beteckning skulle kunna användas jämväl vid kommunala val och val av elektor för val till första kammaren.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet får alltså hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 11 maj 1926.

På konstitutionsutskottets vägnar:

K. VON GEIJER.

Närvarande: Herrar *von Geijer, Strömberg, David Bergström, Adolf Dahl, Reuterskiöld, G. W. Hansson, Stendahl, Leander, Larsén, A. W. Johansson, Sävström, Magnusson i Tumhult*, Karlsson i Vadstena, Sjöström, Forssell, Fast, Svensson i Grönvik, Almquist i Göteborg*, Jensen och Hansson i Bäck.*

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservationer:

1) av herrar *Strömberg, G. W. Hansson* och *Larsén*, som ansett, att utskottet på de i motionen anförda skäl bort hemställa, att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta utarbета och för riksdagen framlägga förslag till sådana ändringar i vissa delar av lagen den 26 november 1920 om val till riksdagen att vid val till riksdagens andra kammare förutom partibeteckning endast underpartibeteckning må kunna förekomma.

2) av herr *Reuterskiöld*, som ansett motiveringen böra lyda: »Utskottet finner väl, att kravet på fraktionsbeteckningarnas avskaffande bör tagas under omprövning. Men utskottet anser frågan vara för tidigt väckt och icke böra upptagas till prövning förrän nu gällande trestegssystem beträffande samverkan mellan partier blivit gällande även vid landstings- och andra kommunala val. I motsatt fall skulle den ena frågan kunna hindra den andras lösning och utskottet har, såsom av dess betänkande nr 27 framgår, funnit angeläget, att frågan om gemensamma väljarbeteckningar först och redan i år löses. Utskottet får alltså etc.»

3) av herrar *Sävström, Karlsson* i Vadstena, *Sjöström, Fast* och *Jensen*, vilka ansett att utskottets motivering bort hava följande lydelse:

»I förevarande motion — — — kunna förekomma.

Att såsom i motionen föreslås, endast avskaffa fraktionsbeteckningen, kan utskottet icke förorda. Underpartibeteckningen kan mycket väl användas för samma syfte som fraktionsbeteckningen avser att främja, men komma i dessa fall resultatet att bliva mera osäkra och oberäknliga.

Detta system har endast varit i tillämpning vid ett val, men de erfarenheter som vunnits ger stöd för den uppfattningen, att hela förbundsörfarandet bör upphävas.

Utskottet får alltså hemställa, etc.»